

UN „AMIC AL ȚĂRANILOR”, DIMITRIE SCARLAT MICLESCU*

Lucian-Valeriu LEFTER¹

Memoriei lui Radu Miclescu

Cuvinte cheie: *familia Miclescu, Moldova, biografie, om politic*

Keywords: *Miclescu family, Moldavia, biography, politician*

Între amintirile sale despre oamenii de odinioară, Rudolf Suțu a creionat chipul unui boier remarcat prin atitudinea sa răzvrătită, Dimitrie Scarlat Miclescu²: „În casa părintească auzeam mereu de la mama mea, care era fiica marelui vornic Alexandru Miclescu, frate cu tatăl lui Dimitrachi, că acesta este un moș al meu, care a ajutat foarte mult pe țărani și că îi plăcea adesea să se îmbrace în haine țărănești, cu care se fălea de câte ori le purta”. Deși, de multe ori, ieșea astfel pe străzi, și în loc de baston purta un topor, „conu Dimitrachi” era totuși un om al timpului său care avea o „inteligență rară și a jucat un rol în toate mișcările mari politice și culturale de la noi”. Era însă foarte fricos, fiindu-i teamă să doarmă singur într-o cameră. Trăind la Botoșani, unde era avocat, când mergea la Iași era găzduit în vechiul palat mitropolitan de către fratele său, mitropolitul Calinic Miclescu, într-o cameră „încunjurată și locuită de alte persoane”. Foarte religios, „după rugăciune, făcea trei cruci și săruta icoana”. Numai că, odată, „sărutând-o, își înțepă nasul în razele nimbului de la cap și conu Dimitrachi, fiind o fire foarte nervoasă, a tras deodată... o înjurătură surugiască și ... scuipă icoana. Văzând însă ce mare păcat a făcut, a căzut din nou în genunchi, se rugă cu lacrimi în ochi pentru iertare, sărută din nou icoana, dar... iar se înțepă și iar înjură...”³. La bătrânețe, „ajunsese uscat și

---

* Comunicare prezentată în cadrul Filialei Iași a Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române, la 10 decembrie 2019.

¹ Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, VASLUI.

² Rudolf Suțu, *Dimitrachi Miclescu (1880)*, în *Iașii de odinioară*, vol. II, Iași, 1928, p. 59-62.

³ *Ibidem*, p. 62.

cocoșat, parcă semăna cu un fel de semn de întrebare, atât i se încovoiașe șira spinării”.

Dimitrie era fiul marelui logofăt Scarlat Miclescu (1788-1853) și al Mariei Beldiman (1795-1859), născut la 29 februarie 1820, la Iași. Mitropolitul Sofronie Miclescu (1790-1861) îi era unchi. După obiceiul vremii, a învățat acasă, cu poetul Daniil Scavinschi și cu profesorul francez Malgouverné, mai târziu, urmând cursurile Academiei Mihăilene. Mai întâi, s-a remarcat prin activitatea scriitoricească⁴. Debutul ca autor dramatic l-a avut la 2 ianuarie 1844, cu melodrama *Ionică, dragul mamei*, fiindu-i jucate piesele în mai multe rânduri pe scena teatrului din Iași, precum la 1845, *Rezeșii la Iași sau Iașanca la țară*, comedie în două acte, apoi, la 1851, *Fata cojocarului*, comedie într-un act, ultima sa reprezentație având loc la 1875, *Dracul sau ciobanul sau Fluierul fermecat*. A abordat subiecte contemporane vremii sale, teme sociale, aspecte vesele ale vieții, cu accente critice, în manieră ușoară, predilect comică, nu lipsită de asprime. De altfel, a publicat satire și fabule în gazetele vremii și chiar a fondat organe de presă, precum ziarul „Opiniunea”, la Botoșani, în 1867.

Între timp, intră în magistratură la 1846, iar în 1855 era președinte al Divanului de Apel. Îscălește actul de înființare a Comitetului Unirii, la 30 mai 1856. A fost deputat în Divanul ad-hoc al Moldovei, la 1857, și în Adunarea electivă, care l-a ales domnitor pe Alexandru Ioan Cuza. În ianuarie 1859, a fost numit ministru al Departamentului Lucrărilor Publice în primul guvern al Principatelor Unite, ulterior, în același an, în alte două consilii de miniștri, fiind numit ministru al Departamentului Finanțelor, în august, și al Departamentului de Justiție, în noiembrie. Se retrage din viața politică în 1861, la moșia sa de la Gropnița și predă gratuit lecții de istorie și filozofie la școlile din Cotnari și Botoșani.

Revine în viața politică, în 1864, primind atribuții de comisar al legii rurale⁵, activitatea sa în acest sens fiind cunoscută dintr-un raport către Alexandru Ioan Cuza, pe care l-a întocmit în 1865. Dimitrie Miclescu constata dezordinea administrativă, arătând, în esență, că legea rurală s-ar fi aplicat „cu totul în contra scopului ei cel folositoriu națiunii și în contra principiului de dreptate”. Totodată, preciza că era evitat de autorități, casa sa din Cotnari „displace la toți agenții guvernului”, aceștia dorind „să scape de un avocat al țăranilor care din timp în timp

⁴ Pentru aceasta, v. *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 565.

⁵ Pentru reperele activității politice, v. Ionel Bejenaru, *Revoluționarul și unionistul Dimitrie Scarlat Miclescu (1820-1896) – un document inedit*, în *Hieraxus*, V, 1983, p. 347-352.

vine de îi supără cerând dreptate pentru acei ce legea le-o dă⁶. Căpătase renumele de „amic al țăranilor”, renunțând pentru o vreme la numele Micleștilor și iscălind simplu, „Dumitru sin Scarlat”, schimbând totodată straiile boierești cu cele țărănești.

După abdicarea lui Cuza, Dimitrie Scarlat Miclescu se retrage din viața politică, însă revine ca deputat ales de două ori, 1872-1875 și 1876. Cheltuindu-și o mare parte din avere în politică, sărăcise spre bătrânețe. Mihail Kogălniceanu spunea despre el, în 1887, că fusese un „om care a jucat un rol însemnat în țara aceasta, care a purtat un nume din cele mai mari din Moldova”, considerând că „Dimitrie Miclescu e o figură care va sta și în istorie”⁷, astfel că, în 1891, Parlamentul i-a acordat o pensie lunară pentru „multiplele și importante servicii ce D-sa le-a acordat țării ca bun patriot”. A murit la 21 noiembrie 1896, alături de el fiind înmormântată cea de-a doua soție a sa, Maria Buțureanu, în 1924, și Alexandru Enăchescu, în 1925; Maria era văduvă Enăchescu, sora arhimandritului Ieronim Buțureanu, vicar al Mitropoliei din București, iar Dimitrie fusese căsătorit prima dată cu Catinca Saint-André, de care divorțase. Însă chipul boierului răzvrătit a rămas neuitat, pe obeliscul mormântului său din cimitirul „Eternitatea” din Botoșani stând mărturie un epitaf: „Aici doarme Dumitru Sc. Miclescu, amicul țăranilor, 1820-1896”⁸.

Dimitrie a avut frați și surori, printre care s-au numărat Calinic (1822-1886), mitropolit al Moldovei (din 1865) și mitropolit primat al României (din 1875), și Iorgu (1832-1892). La rândul său, Dimitrie avut doi copii, Constantin Mina (1852-1912) și Victor (1866-1922). Cel dintâi, cunoscut ca Minuță Miclescu, căsătorit cu Maria Kos (văduvă Groholschi), avocat și profesor de economie politică la Liceul Național din Iași, a fost evocat de Rudolf Suțu într-un medalion duios, amintindu-și cum după ce se suna de intrare, „mai treceau 5-10 minute și când se deschidea ușa clasei, noi nici nu știam dacă a intrat profesorul Miclescu, atât era de mititel și atât de modest în toată făptura lui, încât se pierdea printre colegii care își făceau intrarea odată cu dânsul. Cu catalogul aproape cât dânsul în lungime, se pune la catedră și după ce-și așeza bine pe nas ochelarii, gata să cadă în orice clipă, încerca să strige catalogul. Încerca, căci nimic, niciun nume

---

⁶ *Ibidem*, p. 348-349.

⁷ Mihai Cojocariu, *Zimbrul și vulturul. Cercetări privitoare la unirea Principatelor*, Iași, 2010, p. 151-152.

⁸ Fotografie realizată de Mihai-Alin Pavel, în 2015, căruia îi mulțumesc și cu acest prilej. În același cimitir, se mai păstrează mormintele altor Miclești: Vasile Ioan Miclescu, mort la 55 de ani, la 26 aprilie 1823, „joi, la șase ceasuri dimineața”; Mihai Miclescu, 1855-1919.

nu se auzea, atât de încet făcea apelul și atât de mare era șgomotul în clasă”⁹. Fusese profesor și la gimnaziul Ștefan cel Mare, ca suplinitor al lui Ioan Nădejde, dar și judecător supleant la tribunal și avocat al statului. Însă partea de viață „petrecută de dânsul mai trăită” a fost alături de Gheorghe Panu, mai bine de 35 de ani, de care l-a legat o strânsă prietenie.

A avut educație aleasă datorită unchilor săi, mitropolitul Calinic Miclescu și arhimandritul Ieronim Buțureanu. Asemenea tatălui său, seara îngenunchea și se închina îndelung, iar „în ruga lui pomenea pe toți strămoșii săi, pe marele logofăt Scarlat Miclescu, pe mitropolitul Sofronie, pe marele vornic Constantin Miclescu, ba și pe paharnicul Grigorie Miclescu, fiul lui Ionașcu. Nu uita să se-nchine și pentru moșul său Calinic, fostul mitropolit primat”¹⁰. Putea să fie bogat însă „cinstea nu l-a lăsat: a murit sărac, foarte sărac chiar”.

Revenind la Dimitrie Scarlat Miclescu, ni s-au păstrat unele răvașe adresate de către acesta fratelui său Iorgu, în care putem desluși manifestarea spiritului său neliniștit și răzvrătit. Ca frate mai mare, îi reproșa ironic lui Iorgu Miclescu, în 1854, în contextul unui proces pentru moșie:

„Iată-mă, c-am venit eu în (I)eși ca să te întâlnesc, căci curu s-au făcut cap și așa trebui(e) să vii fratele cel mai mare să faci evalea celui mai mic. Eu îț(i) scriu însuși și nu pun gramaticii, căci ca boerinaș mic viind a să întâlni cu ecselețăi bogate trebui a să păzî respect”¹¹.

Iorgu Miclescu, căsătorit cu Aglaea Rosetti, moștenise moșia Călinești, pe care nu a reușit să o administreze corespunzător, încât după reforma agrară a lui Cuza, la 1867, prefectura județului Botoșani a pus sechestru pentru neplata impozitului¹². Era tatăl a șase copii, cel mai mare fiind Scarlat (născut la 1855)¹³, iar cel de-al treilea, Ioan sau Jean Miclescu (1857-1920), ambii fiind nevoiți, în 1880, să contracteze un împrumut de la Prima Societate de Credit Funciar Român, cu care să achite și datoriile tatălui lor. Ulterior, Jean Miclescu a reușit să salveze averea familiei, devenind proprietar al întregii moșii Călinești și a celei vecine, Grigorești, cumpărând

⁹ *Cel mai intim prieten al lui Gh. Panu (1900)*, în Rudolf Suțu, *op. cit.*, p. 75.

¹⁰ *Ibidem*, p. 78.

¹¹ Arhiva Radu Miclescu, Călinești.

¹² Andrei Popescu, *Jean Miclescu, boierul de la Călinești*. Studiu introductiv de Petre Guran. Cu schițe de Ana-Maria Goilav, București, 2019, p. 107.

¹³ Un tablou, pictură pe carton, de Gheorghe Șiller, fusese achiziționat de Vasile Munteanu (1966-2012), fost director al Direcției Județene de Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași; pe rama tabloului, datat, alături de numele pictorului este trecut și cel al comanditarului: „Miclescu Scharlat, 1874”. În lipsa altor indicii, presupunem că acesta va fi fost fratele mai mare al lui Jean Miclescu.

părțile fraților săi. De pildă, în 1884, cumpărase părțile lui Scarlat din cele două moșii, asigurând familiei acestuia achitarea unor obligații, proces definitivat în 1896, când a achiziționat partea fratelui său Gheorghe din moșia Grigorești.

Dimitrie Scarlat Miclescu renunțase, prin actul de învoială din 10 februarie 1854, la împărțirea moșiilor: „mă trag de buna me vo(i)e de la dreapta împărțire în fondus de pământ cu partea me ci mi s-ar cuveni din averea răpos(atului) părinte care să încheie în cele nemișcătoare în moșie Călineștii, Grigoreștii cu toată sâliștile întrupate cătră eli din țin(u)t(ul) Botoșanii, medianul din Iași de lângă Sv(ân)t(ul) Spiridon, o casă din Botoșani, o vie la Huși din podgorie Ochiul și o vie aice în Iași, la podgoriia Copou, și în altile mișcătoare”, în schimbul a 5000 de galbeni¹⁴, soluție care nu era în asentimentul mamei sale, dimpotrivă. La 17 decembrie, același an¹⁵, încheia socoteala cu fiul ei, cel care „au fost născut de mine pentru ca să mă otrăvescă ca un fur a sufletului meu și avutului meu”, pentru că ar fi stârnit „vorbili ce el presură cu nu au luat nimic, în vremea când este cunoscut că au luat și ci nu i s-au cuvenit”. Însă după mai bine de 30 de ani, Dimitrie sprijinea nepoții în efortul de consolidare a domeniului de la Călinești, în 1888, cerând și obținând prin Tribunalul Botoșani stabilirea incapacității lui Iorgu Miclescu de a-și administra singur moșiile, fiind predispus la „risipire de avere”, instanța hotărând menținerea lui Jean Miclescu ca administrator provizoriu al averii familiei¹⁶.

Jean Miclescu, un răzvrătit dintr-o altă epocă, a moștenit înclinațiile unchiului său, Dimitrie, de la pasiunea pentru scris, de autor al unor piese de teatru (*Mamă*, 1907; *Jertfă*, 1908) și publicist, la atitudinea antimonarhică și temperamentul impulsiv¹⁷, dar, mai cu seamă, „empatia aparte pe care o manifestă față de țărănime și virtuțile ei conservatoare”¹⁸, manifestată în discursuri, precum cel din 1902, prilejuit de inaugurarea bustului lui Mihai Eminescu la Dumbrăveni, văzând o relație idilică între boieri și țărani, primii fiind modele pentru cei din urmă¹⁹, din postura unui adept al conservatorismului, deputat de Botoșani în mai multe rânduri, începând din 1888.

Mai târziu, Radu-Alexandru Miclescu (21 iunie 1935-25 septembrie 2019), ultimul boier de la Călinești, a moștenit întrucâtva trăsăturile familiei, având un

---

¹⁴ Arhiva Radu Miclescu, Călinești.

¹⁵ Arhiva Radu Miclescu, Călinești.

¹⁶ Andrei Popescu, *op. cit.*, p. 110.

¹⁷ *Ibidem*, p. 72.

¹⁸ Simona Preda, *Jean Miclescu – un antimonarhist din La Belle Époque*, în *România literară*, an LI, nr. 38, 30 august 2019.

¹⁹ Andrei Popescu, *op. cit.*, p. 117.

„caracter solar, exuberant, inflexibil”²⁰. Prin restaurarea conacului bunicului său, inaugurat în anul 2005, a dorit să reînvie vremurile de odinioară, nu pentru veșnicie, ci „ca pe un gest de adio al boierimii, de la România recentă”²¹. Memoriei sale închin și eu aceste rânduri despre strămoșii săi, dimpreună cu câteva dintre cuvintele rostite de arhimandritul Neofit Scriban la catafalcul marelui logofăt Scarlat Miclescu, la 12 aprilie 1853, stră-străbunic al lui Radu Miclescu:

„Noi dorim să avem urmași, să rămâ(i)e în urma noastră fapte și lucrări, să se rădăce monumente de vecinica aducere aminte pentru noi. (...) Rodnicia semințelor care să prefac în niște (i)erburi și plante, care le covârșesc cu mărimea, toate acestea dovedesc că în firea lucrurilor este un principiu de renaștere, (i)eară nu moartea. Deci, dară atunce când toată firea este înzăstrată cu un element înviezătoriu, sângură oare numai firea omului să fie neînviezătoare?

Sufletul omului neîncetat dorește o fericire pe carea el aice, pe pământ, niciodată o poate căpăta. Iubește și îi place bunul, și cu toate aceste acel desăvârșit nu-l poate agiunge: mărirea îi adaog grijile, bogățiile îi sporesc dorințele, plăcerile îi sporesc urâtul și totdeauna în inima omului să află un deșert pe care el niciodată nu-l poate a-l astupa”²².

DIMITRIE SCARLAT MICLESCU,
“A FRIEND OF THE PEASANTS”
(ABSTRACT)

Dimitrie Scarlat Miclescu was born on the 29th of February 1820 in Iași, as the member of an old and important boyar family of Moldavia. One of his brothers was Calinic Miclescu (1822-1886), Metropolitan of Moldavia since 1865 and of Romania starting with 1875, while Sofronie Miclescu (1790-1861), Metropolitan of Moldavia, was one of his uncles.

The biography of Dimitrie Scarlat Miclescu includes his writing activity, as he was a dramatist and a publicist, as well as his administrative and political activity. Magistrate and lawyer, he was a minister of the first Government of the United Principalities of

---

²⁰ Petre Guran, *Gramofon. La înmormântarea lui Radu Miclescu (1935-2019)*, în *Dilema Veche*, nr. 815, 3-9 octombrie 2019.

²¹ *Ibidem*.

²² Biblioteca Națională a României, Fond Mihail Kogălniceanu, XLVII/18, f. 4^r.

Moldavia and Wallachia (1859). He singled out while being the commissioner responsible for the application of the rural law (1864), when he was named “the friend of the peasants” as, for a while, he switched the boyar clothing with the peasant one. After the abdication of Alexandru Ioan Cuza, he stepped back from the political life, but returned as elected deputy in 1872-1875 and 1876, during the reign of Carol I. His merits were recognized, Mihail Kogălniceanu considering him “a person who played an important role in this country, who had one of the greatest names of Moldavia”, so that in 1891 the Parliament granted him a monthly pension for “multiple and important services that he made for the country, as a good patriot”. He died on the 21st of November 1896 and on the obelisk of his grave from the “Eternitatea” Graveyard in Botoșani the following epitaph is written: “Here lies Dumitru Sc. Miclescu, the friend of the peasants, 1820-1896”.

LIST OF ILLUSTRATIONS:

- Figure 1. Dimitrie Scarlat Miclescu (Rudolf Suțu, *op. cit.*, p. 61).
- Figure 2. Dimitrie Scarlat Miclescu, wearing peasant clothing (Rudolf Suțu, *op. cit.*, p. 60).
- Figure 3. Dimitrie Scarlat Miclescu, deputy in the ad-hoc Divan, 1857.
- Figure 4. Signature of vornic Dimitrie Miclescu, 10th of February 1854 (Radu Miclescu Archive).
- Figure 5. Signature of Dimitrie Scarlat Miclescu, 12th of February 1856 (Radu Miclescu Archive).
- Figure 6. Letter by hand of Dimitrie Sc. Miclescu to his brother Iorgu, c. 1854, sheet 1^r (Radu Miclescu Archive).
- Figure 7. Letter by hand of Dimitrie Sc. Miclescu to his brother Iorgu, c. 1854, April 14 (Radu Miclescu Archive).
- Figure 8. Scarlat Miclescu (painting by Gheorghe Șiller, 1874).
- Figure 9. Tomb of Dimitrie Scarlat Miclescu, “Eternitatea” Cemetery, Botoșani, 2015.

**Documente ale lui Dimitrie Scarlat Miclescu,
păstrate în Arhiva Radu Miclescu de la Călinești**

I. 1850 iunie 29. Izvod de cheltuieli al lui Dimitrie Sc. Miclescu

<i>Lei</i>	<i>Ce-au avut a-m(i) da mie Babaca</i>
	<i>1850 iunii 29</i>
6662	pe 258 1/2 merță popușoi de la Tăutești
1000	pe calul sur
	<i>Ci l-am împrumutat rânduri</i>
13426	în 959 erm(ilici) argint
120	în 10 garboave
396	în 11 galbeni
21.604	
	<i>Ce am avut a da eu Babacăi</i>
3600	faetonul
4032	în 112 galbeni, butoae
700	la post(elnic) Coroi
200	la engleji
500	la Leiba Băcurișteanu
650	la Leizăr
635	la Herșcu
350	în 25 erm(ilici) bani
967	la Iorgu Tăutul
2664	în 74 galbeni la Neculachi
2880	în 80 galbeni la cneazu Iorgu Cantac(uzino)
2130	în 60 galbeni la moș Iord(ache) Beldiman
19.308	
	21604 am avut a lua
	19308 am avut a da
	22.996 , doi mii doi sute noi zăci [și] șasă lei, să (i)eu

Miclescu <m. p.>

II. 1853 septembrie 12. Izvod de vite al lui Dumitru Sc. Miclescu

<i>No.</i>	<i>Prețul lor, g(albe)ni</i>
8 vaci stârpi	40
3 vaci cu vițai	16
7 vaci gonitoare	28
9 vaci mânzate	27
2 buhai	30
2 boi mari	14
2 boi de un vițal <...>	10
1 bou gonitor tij	3
8 boi gonitori	40
6 boi mânzați	24
2 vaci mar(i) <...>	10
1 vacă mânzată tij	2
1 bou gonitor tij	3
52	247
1 bivoliț(ă)	3
	250

Adică pentru doi sute cincizăci galbini, potrivit listei de mai sus arătate, în vite cornorate am priimit de la neneaca, mai rămâind încă de cinzeci galbini a mi se mai da, sau vite sau bani în naht.

(1)853 sept(embrie)12
D. Miclescu <m. p.>

Am priimit și acei cincizăci galbini, (1)853 sept(embrie) 14.
D. Miclescu <m. p.>

III. 1854 februarie 10. Act de învoială, prin care Dimitrie Sc. Miclescu renunță la părțile sale din moșiile familiei, în schimbul a 5000 de galbeni.

Act de învoială

Gios iscălitul, vornic Dimitrie Miclescu, fiu răpos(atului) log(o)f(ă)t Scarlat Miclescu, și unul din legiuții săi muștenitori, trecut în legiuita vrastă cu deplină știință de înpregurările avutului răpos(atului) meu părinte și a îngreuerii lui, de buna me vroință, spre a nu jâgni pe casă și orfanii mii frați și surori nevrâsnici, am venit în plecare și mă trag de buna me voe de la dreapta împărțășire în fondus de pământ cu partea me ci mi s-ar cuveni din averea răpos(atului) părinte, care să închei în cele nemișcătoare în moșie Călineștii, Grigoreștii cu toată săliștile

întrupate cătră eli din țin(u)t(ul) Botoșanii, medianul din Iași de lângă Sv(ân)t(ul) Spiridon, o casă din Botoșani, o vie la Huși din podgorie Ochiul și o vie aice în Iași, la podgoriia Copou, și în altile mișcătoare și de sâne mișcătoare, care aceste sânt nu numai de împarțială între muștinitori, dar și răspunzătoare cheltueli grijălor, plăți de datorii, plata zestrii și a exopricalilor scumpii meli maice logofiteasa Mariia Miclescu născută Beldiman.

Și dar spre a nu să sfășue aceste nemișcătoare și acele mișcătoare, m-am mărginit și m-am învoit cu scumpa me maică, ca pentru toată partea cuvenită mie, clironomie de la răpos(atul) părinte, log(o)f(ă)t Scarlat Miclescu, pentru partea cuvenită mie din epovalul ce pravila dă scumpii maice din averia răpos(atului) dumis(ale) soț și al meu părinte, și pentru partea deleghitimă ci mi să cuveni din averea scumpii mele maice, drept toate aceste să-m(i) dei sumă de 5000 galbeni, adică cinci mii galbini blanci cu zimți. Cari bani să mi-i plătească cu legiuita dobândă lor în termin de un an socotit de la 23 apr(ilie) și cu această sumă eu să rămăiu pentru totdeauna disfăcut de toată dreapta me muștinire, atât din averea răpos(atului) meu părinte, cât și din averea scumpii mele maice, ca unul ce după această învoială săvârșită de bună voe me mă cunosc îndestulat și(i) mulțămit în totul și din toati. Din suma di mai sus arătată, de cinci mi(i) galbini, au a să scăde 950 galbeni, noi sute cincizeci galbini ci am priimit de la casă după trecirea din viață a părintelui meu și prețul vii de la Copou după prețlăuire, pe cari vie o opresc în a me slobodă proprieta.

1854 fevr(uarie) 10.

D. Miclescu, vornic <m.p.>

IV. 1854 decembrie 17. Socoteala logofetesei Maria Miclescu cu fiul ei, Dimitrie, privitoare la despăgubirea părții acestuia din averea familiei.

Socoteala cu Dumitrache Miclescu, ci ună dată au fost fiu a casăi și din pacatele mele cele multe au fost născut de mine pentru ca să mă otrăvască ca un fur a sufletului meu și avutului meu, având spre agiutori ca în toate să mă vrăjmășască pe moșul său.

În priivirea căroră acum auzirile la cari nu cuget a fi supărată, mă fac spre știința urmașilor celoralați a le însamna îndemnată mai ales de vorbili ce el presură cu nu au luat nimică, în vremea când este cunoscut că au luat și ci nu i s-au cuvenit, dupre cum urmează dovadă chiar înscrisurile ci să gășască după însuși hotărârea sfatului familiei și jărtfa ce am făcut în necunoștință de urmările lui, care pe un netrebnic fiu ca acesta însuși pravila îl dipărtează de la drepturile averei părintești, și așa precum s-au disvăluit toate după săvârșirea din viață a părintelui său și după vicleniile care au mrejit cu purtarea sa cătră mine.

Eu dar ca o maică ce mă gășăsc cu trei nevrâsnici, pe care durerea mă osândești de a nu-i lasa cu difăimarea unui frate netrebnic, care acesta nu va mai fi volnic a să sluji de numele de frate cu ciialalți la nici un fel de întâmplare, nici urmează lui, care vor fi cu totul înstrăinați di or(i)ci avut s-ar găsi de acum, căci esti curat numai actu după însuși prățăluirile pentru dispăgubirea me de exopricalile ce mi să cuvin și din care nici o pravilă nu mă osândești a da acelor fii care sânt netrebnici și pentru ca să nu mi să prilejască vre un fel de moarti cu neștiință din supărăriile ci mi sp fac de el însuși, urmează aceasta spre știință că el până acum au luat din casă bani cu disfacire și întru a sa socoteală, după cum să gășăsc și hârtii (a)diverite di dânsul, slobozându-i-să după cum să arată.

Galbini Arătare anume

700 Plățiți lui Pavlii cu cari el datore și pentru care urma chizășiia părintelui său, adică după sinetul de 600 galbini, osăbit dobânda de 100 galbeni ci alcătuiesc sumă de 700 galbini

400 Legatul Catincăi de la moșul său

600 Legatul cumnatului Iordachi cătră persoana bărbatului meu

2625 Pățiți dumis(ale) vor(ni)c Scarlat Crupenschi după polița supt iscălitura sa

4325 Alcătuiesc piste tot, osăbit de 350 galbini bătuți, ce au luat 120 galbini viia, 800 gal(beni) ce avem a lua de la cuconul Teodor Baluș și banii di la vor(ni)c(ul) Costachi Negrea spre a plăti păh(ă)r(nice)s(ei) Casandra Davidel și alte datorii cu care s-au fost însărcinat și acum mă văz supărată cu nedisfacirea acelor datorii plătindu dobânzi fără cuviință.

1854 decehemv(rie) 17.

Marie Mic(lescu), logofet(easă) <m.p.>

V. c. 1854, 14 aprilie. *Răvaș al vornicului Dimitrie Miclescu către fratele său, spătarul Iorgu Miclescu, privitor la o scrisoare a lui Scarlat Crupenschi, unchiul lor.*

Spat(arului) Iorgu Miclescu

Iubite Iorgule,

Iată, îț(i) triimet în orighinal scrisoare ce priimescu de la moșul Scarlat Crupenschi. Cetește-o și vez(i) cum să fâgăduiești a-mi ataca fondosul moșii mele. Te rog pătrunde-te de pozăția critică în care am nădejde că nu mi-i lasa.

Aglae(i), a mele îmbrătoșiri, triimetem floare.

Al tău frate, D. Miclescu.

14 april.

Te aștept pe la 5, triimete-mi scrisoare vorn(icului) Crupenschi înapoi.

VI. c. 1854, după 14 aprilie. *Răvaș al vornicului Dimitrie Miclescu către fratele său, spătarul Iorgu Miclescu, exprimându-și nemulțumirea și cerându-i actele unei moșii.*

Onorat do(mniei) sale spat(arului) Iorgu Miclescu

Iorgule,

Iată-mă, c-am venit eu în (I)eși ca să te întâlnescu, căci curu s-au făcut cap și așa trebui să vii fratele cel mai mare să facă evalea celui mai mic. Eu îț(i) scriu însuși și nu pun gramaticii, căci ca boerinaș mic viind a să întâlni cu exelențai bogate trebui a să păzi respect. Dum(nea)t(a) ai bunătate de-mi dă sinetul, căci eu trebui să-l înfătoșez în div(an) spre a-mi destăbula moșia me care prin acesti datorii au fost numai amanetată.

Îți scriu aceste pentru ca să-ț(i) explic cuvântul de perfid care zâci prin scrisoare-ț(i) ce am adresat fratelui Nec(ulai), căci și acest frate după ce că să-ncurcă cu chizășai de 2400 galbeni pe la străini, apoi voești a bârfi că vreu să-l mănâncu eu și alte neghiobii slute ca dânsul. Tu vii la (I)eși înadins ca să isprăvești daraverili cu Crupenschi și nu te abați pen Gropniță, ca să fiu și eu față, fiind parte la acel(e) răfuei, ci ca magnațai prin gramatici scrii boerinașului de la țară că l-ai răfuit. Toate aceste urmări dovidescu caracter deșart și dau mii învățatură ca să știu cum mi să răsplătescu jârftile.

Al dom(nilor) v(oastre) supus, precum vă închipuți,

D. Miclescu

Figura 1. Dimitrie Scarlat Miclescu
(Rudolf Suțu, *op. cit.*, p. 61)

Figura 2. Dimitrie Scarlat Miclescu, în port țărănesc
(Rudolf Suțu, *op. cit.*, p. 60)

Figura 3. Dimitrie Scarlat Miculescu, deputat în Divanul ad-hoc, 1857

Figura 4. Iscălitura vornicului Dimitrie Miculescu, 10 februarie 1854
(Arhiva Radu Miculescu)

Figura 5. Iscălitura lui Dimitrie Scarlat Miculescu, 12 februarie 1856
(Arhiva Radu Miculescu)

Labita lapreke
 Lata qh tpiimur p# opiritwak
 cupioape te upiimur e'a
 ka Molegh cupioape lipreanini
 Etatye si bez um is epuradeti
 zani ataka epuradeti nostri
 maha, te p# cupioape de noy
 qh lipreke cupioape am lipreke
 ur Hy mii haca
 Arhar amhar cupioape cupioape
 tpiimur epuradeti
 atata epuradeti
Ma npih   Dimitrie Sc.
 Te abpat ur ka 5: tpiimur
 cupioape Bogh lipreanini p#
 noi

Figura 7. Scrisoare olografă a lui Dimitrie Sc. Miclescu către fratele său Iorgu, c. 1854, aprilie 14
(Arhiva Radu Miclescu)

Figura 8. Scarlat Miclescu (pictură de Gheorghe Șiller, 1874)

Figura 9. Mormântul lui Dimitrie Scarlat Miclescu,
Cimitirul „Eternitatea”, Botoșani, 2015